

ULUSLARARASI ERTUĞRUL FIRKATEYİNİ SEMPOZYUMU

9-11 Mart 2010 tarihlerinde İstanbul'da Harp Akademileri Komutanlığı'nda Türk Deniz Kuvvetleri Komutanlığının koordinatörlüğünde "Uluslararası Ertuğrul Fırkateyni Sempozyumu" düzenlenecektir. Bu sempozyumda Ertuğrul Fırkateyni faaliyetleri, Türk-Japon ilişkileri ve sonrasındaki gelişmeler ele alınacaktır. Sempozyum boyunca oturumlar haricinde sosyal ve kültürel aktiviteler de olacaktır.

Sempozyum programında sunumlar 20'şer dakika olarak belirlenmiştir. Sempozyumun resmi dilleri Türkçe ve Japonca'dır. Sempozyuma Türkiye ve Japonya'dan 12 yerli, 8 yabancı akademisyen ve araştırmacı katılacak olup toplam 19 sunum yapılacaktır.

Sempozyumdaki oturum başlıkları;

- 19. Yüzyılda Osmanlı Devleti - Japon İmparatorluğu İlişkileri ve Yansımaları
- Ertuğrul Fırkateyni'nin Japonya Seyri ve Kazası
- Ertuğrul Fırkateyni Kazası Sonrasında Türk-Japon İlişkileri
- Günümüze Kadar Gelen Süreçte Türk- Japon İlişkileri ve Geleceği

olarak belirlenmiştir.

Sempozyum sırasında Araştırmacı Banu KAYGUSUZ'a ait "Osmanlı İmparatorluğu'nda Japon Yansımaları: Ertuğrul Öncesi ve Sonrasında Olan Olaylar" Sergisi" ile "Ebru Sergisi" katılımcıların beğenisine sunulacaktır.

ERTUĞRUL FIRKATEYİNİN ÖYKÜSÜ

Bugünkü Türk - Japon dostluk ilişkileri, günümüzden 121 yıl önce Osmanlı padişahı II. Abdülhamit tarafından Japonya'ya gönderilen Ertuğrul adlı firkateynin dönüş yolculuğu sırasında batması ile başladı. İki ülke arasında diplomatik ilişkilerin kurulması daha 1875 yılında Japonya'da gündeme gelmişti. Bu durumu Japon Dış İşleri Bakanı Terashima Munenori, Başbakan Sanjo Sanetomi'ye; "... Türkler Hıristiyan olmayan batı milleti

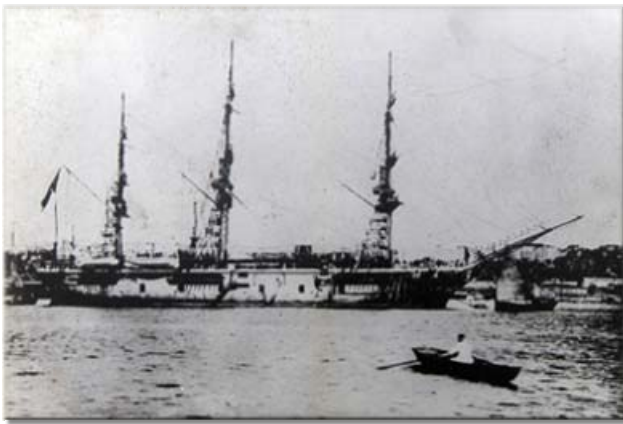
olarak Avrupalılar ile diplomatik ilişkilerde bulunuyorlar, bu bakımdan Japonlar'a benziyorlar. Biz de onlardan çok şeyler öğrenebiliriz. Dolayısıyla onlar ile diplomatik ilişkileri açarsak bizim için faydalı olacak..." diye arz etti. Ancak resmî görüşmeler 1881 yılında gerçekleşebildi ve o yıl, Japon Dış İşleri Müşaviri Yoshida Masaharu İstanbul'a gelerek Sultan II. Abdülhamit ile görüştü. Bu ziyareti Eylül 1887'de Prens Komatsu'nun ziyareti takip etti.

Osmanlı Sultanı II. Abdülhamit, 1878 yılında Avrupa seferi için İstanbul'a uğrayan Japon savaş gemisi Seiki'nin komutanına "...Ben de ülkenize harp gemimizi gönderip kaptanım ve subaylarım vasıtasıyla imparatorunuza selamımı iletmek istiyorum..." şeklinde dile getirdiği düşüncesini ise 11 yıl sonra gerçekleştirdi.

1889 yılında Sultan II. Abdülhamit Osmanlı donanmasından bir geminin eğitim gemisi olarak Japonya taraflarında dolaşmak üzere nisan ayı ortalarında yola çıkarılmasını istedi. Japonya'ya gidecek heyet başkanlığına Albay Osman Bey, gemi komutanlığına da Ali Bey seçildi. Bu görev için seçilen Ertuğrul firkateyni hem yelken donamına hem de makineye sahipti. Ertuğrul firkateyni ile gönderilecek olan subaylar ile Deniz Harp Okulu mezunu öğrencilerin okulda öğrendikleri denizcilik teknik ve bilgilerini uygulama sahasına koymaları için geminin daima yelkenle seyir yaptırılması emredildi. Gemi ile Japon İmparatoru'na Osmanlı Padişahı tarafından gönderilecek mektup, nişan ve içinde atların da bulunduğu çeşitli hediyeler de götürülecekti.

Ertuğrul Firkateyni, 14 Temmuz 1889'da mürettebat ve öğrencilerden oluşan 612 kişilik heyetle İstanbul'dan hareket etti. Firkateyn 27 Temmuz'da Süveyş Kanalı'ndan geçerken iki kere kazaya uğradı. 30 Ağustos'ta havuza alınan Ertuğrul Firkateyni onarımı tamamlandıktan sonra 23 Eylül 1889'da Süveyş'ten hareket ederek Japonya yolculuğuna devam etti. Ertuğrul Firkateyni Cidde'den sonra 7 Ekim'de Aden'e, 20 Ekim'de Bombay'a, 1 Kasım'da Kolombo'ya ve 15 Kasım'da da Singapur'a ulaştı. Bu sırada Osman Bey 25 Kasım 1889'da tuğamiral rütbesine yükseltildi. Ertuğrul firkateyni kötü hava ve kömüre olan ihtiyaç nedeniyle Singapur'dan 22 Mart 1890'da hareket ederek 26 Nisan'da Hong Kong'a ulaştı. 22 Mayıs'ta Nagasaki'ye ve 7 Haziran 1890'da da İstanbul'dan ayrılışından yaklaşık on bir ay sonra son durağı olan Yokohama Limanı'na ulaştı.

Osman Paşa, 13 Haziran 1890'da Japon İmparatoru Meiji'nin huzuruna çıkıp Osmanlı Padişahı II. Abdülhamit'in mektubu ile nişan ve hediyelerini takdim etti. İmparator da Osman Paşa ile beraberindekilere nişanlar hediye edip bizzat katıldığı bir ziyafet verdi.

Bahriye Nezâreti tarafından Osman Paşa'ya gönderilen 14 Haziran 1890 tarihli emirle Japonya'nın Uraga, Hyogo ve Nagasaki, Çin'in Şangay gibi limanlarında birer ay beklenerek uygun rüzgârlarla yani kömürden tasarruf edilerek İstanbul'a dönülmesi emredildi. Bu sırada Ertuğrul mürettebatı arasında kolera hastalığı görüldü ve 11 kişi vefat etti. Gemi Nagaura'da karantinaya alındıktan sonra Yokohama'da bulunduğu sırada 14 Eylül 1890'da yola çıkmasına karar verildi. Japonlar, o sıralarda yaklaşmakta olan büyük bir tayfun nedeniyle geminin

hareketinin ertelenmesi önerisinde bulunmalarına rağmen Osman Paşa aldığı emre uymak zorunda kaldı.

Ertuğrul firkateyni, Yokohama'dan ayrılarak İstanbul'a doğru hareket etmesinden kısa süre sonra 16 Eylül 1890 gecesine Kii Yarımadası'nın Kaşinozaki Feneri önünde tayfuna yakalanarak battı. Ertuğrul'un mürettebatından 69 kişi kurtuldu, Osman Paşa ve Ali Bey'in de dâhil olduğu büyük bir kısmı şehit oldu. Kurtulanlara ilk yardımı Kaşinozaki Feneri görevlileri ile Ooşima köylüleri yaptı. Şehit olanların naaşları Kaşinozaki Feneri yakınlarında bir tepeye gömülerek ilk Ertuğrul Şehitliği inşa edildi. Ooşima'dan Kobe'ye getirilen yaralılar imparator tarafından gönderilen özel doktorlar tarafından tedavi edildi.

Ertuğrul firkateyninde şehit olanların aileleri için 5 Ekim 1890 tarihli padişah emri ile yardım kampanyası başladı. Japonya'da da Yiji Şimpo Gazetesi kazazedelerin aileleri için yardım kampanyası düzenledi.

Ertuğrul kazazedeleri iyileştikten sonra Japon İmparatoru tarafından görevlendirilen Hiei ve Kongo adlı savaş gemileri ile 2 Ocak 1891'de İstanbul'a getirildi. Japon gazetesi ve Haragiro Yamada tarafından toplanan yardımlar teslim edildi. Japon gemileri 23 Mayıs 1891'e kadar İstanbul'da kalarak ülkelerine geri döndü.

Kazanın birinci yıldönümü olan 1891 yılında Ertuğrul firkateyni şehitlerinin gömülü olduğu şehitlikte Japonlar tarafından geleneklerine göre bir anma töreni yapıldı. Türk-Japon dostluk ilişkilerini başlatan Ertuğrul firkateyninin batışı ve şehitleri, günümüzde de törenlerle anılmaktadır.

Ayrıntılı bilgi için : Piri Reis Araştırma Merkezi / İstanbul Deniz Müzesi Komutanlığı Beşiktaş/İSTANBUL